

RIKSDAGENS PROTOKOLL



Nr 2

ANDRA KAMMAREN

1962

12—17 januari

Debatter m. m.

Fredagen den 12 januari

Sid.

Interpellationer av:

| | |
|--|---|
| herr Börjesson i Glömminge ang. fördelningen av poliskostnaderna mellan staten och kommunerna | 4 |
| herr Larsson i Hedenäset ang. vissa spörsmål i samband med eventuell utbyggnad av vattenkraften i Torne och Kalix älvar .. | 5 |
| herr Börjesson i Falköping ang. förbättring av möjligheterna att i Finland avlyssna Sveriges Radios sändningar | 7 |
| herr Gustafsson i Skellefteå ang. den successiva avvecklingen av hyresregleringen | 8 |
| herr Hedin ang. förebyggande av drunkningsolyckor för lotspersonal m. fl. | 9 |

Tisdagen den 16 januari

Interpellationer av:

| | |
|---|----|
| herr Berglund ang. skoindustriens situation vid Sveriges eventuella anslutning till EEC | 18 |
| fröken Wetterström ang. sändning av TV-program i repris under dagtid | 19 |
| herr Lundberg ang. tandsjukvården vid de odontologiska läroanstalterna | 19 |
| fröken Karlsson ang. yrkesvägledningen inom den obligatoriska skolan | 20 |
| herr Holmberg ang. LKAB:s medlemskap i Svenska arbetsgivareföreningen. | 21 |
| herr Wachtmeister ang. möjligheterna för krigsmaktens personal att deltaga i viss upplysningsverksamhet | 22 |

| | Sid. |
|--|------|
| Onsdagen den 17 januari | |
| Interpellationer av: | |
| fru Nettelbrandt ang. deltidarbete i statstjänst | 27 |
| herr Eliasson i Moholm ang. den svenska jordbruksexportens läge efter sexstaternas jordbruksöverenskommelse i Bryssel | 28 |
| herr Larsson i Luttra ang. hyresvillkoren för genom pastoratsregle- ringen tvångsförflyttade befattningshavare | 28 |

Samtliga avgjorda ärenden

| | |
|--|---|
| Fredagen den 12 januari | |
| Val av talmanskonferens | 3 |
| » » kanslideputerade | 3 |
| » » suppleanter för kanslideputerade | 3 |
| » » kanslitillsättare | 3 |
| » » ekonomideputerade | 3 |

| | |
|--|----|
| Tisdagen den 16 januari | |
| Val av ledamöter i de ständiga utskotten | 11 |
| » » statsrevisorer med suppleanter | 13 |
| » » medlemmar i Nordiska rådet | 13 |
| » » suppleanter i de ständiga utskotten | 14 |
| » » suppleanter i Nordiska rådet | 16 |

Fredagen den 12 januari

Kl. 10.00

§ 1

Företogs val av fyra ledamöter i talmanskonferensen; och blev därtill utsedda

herr Gustafsson i Stockholm,

» Heckscher,

» Hedlund och

» Ohlin,

envar med 69 röster.

§ 2

Anställdes val av två kanslideputerade. Därvid lämnades på begäran ordet till

Herr FÖRSTE VICE TALMANNEN, som yttrade:

Herr talman! För vart och ett av de ytterligare val som skall företagas vid detta plenum ber jag att få avlämna en gemensam lista, vilken godkänts av de av kammaren valda ledamöterna i talmanskonferensen. Varje lista upptar namn å så många personer, som det ifrågavarande valet avser.

Den av herr förste vice talmannen beträffande detta val avlämnade listan upptog under partibeteckningen »Gemensam lista» följande namn:

Petterson i Degerfors

von Friesen.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd; och förklarades herrar Petterson i Degerfors och von Friesen utsedda till kanslideputerade.

§ 3

Verkställdes val av två suppleanter för under nästföregående paragraf omförmälda kanslideputerade.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Östrand

Hamrin i Jönköping.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd; och förklarades herrar Östrand och Hamrin i Jönköping utsedda till suppleanter för kanslideputerade.

§ 4

Företogs val av sex ledamöter att jämte herr talmannen och herrar vice talmän tillsätta befattningshavare hos kammaren.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Nilsson i Göteborg

Ekström i Björkvik

Hammar

Nilsson i Göingegården

Jacobsson i Sala

Wahlund.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd; och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å densamma, utsedda till kanslitillsättare.

§ 5

Anställdes val av fyra ledamöter att handhava vården om kammarens ekonomiska angelägenheter.

Herr förste vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckning-

Interpellation ang. fördelningen av poliskostnaderna mellan staten och kommunerna

en »Gemensam lista» upptog följande namn:

Sandell, fröken
Gustafsson i Borås
von Seth
Vigelsbo.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd; och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å densamma, utsedda att handhava värden om kammarens ekonomiska angelägenheter.

§ 6

Ordet lämnades på begäran till

Herr **FÖRSTE VICE TALMANNEN**, som anförde:

Herr talman! Jag hemställer, att kammaren måtte vid plenum tisdagen den 16 innevarande januari utse suppleanter i de ständiga utskotten till ett antal av 19 i konstitutionsutskottet och andra lagutskottet, 28 i statsutskottet, 21 i bevillningsutskottet och jordbruksutskottet, 18 i bankoutskottet, 21 i allmänna beredningsutskottet samt 17 i vart och ett av de övriga utskotten utom i utrikesutskottet, där antalet grundlagsenligt skall vara åtta.

Kammaren biföll denna hemställan.

§ 7

Interpellation ang. fördelningen av poliskostnaderna mellan staten och kommunerna

Ordet lämnades på begäran till

Herr **BÖRJESSON** i Glömminge (cp), som yttrade:

Herr talman! Vissa av kommunernas kostnader för polisens normala övervakning för ordning och säkerhet har efter granskning av länsstyrelserna ersatts av statsverket. Det gäller t. ex. resekostnader och fotokostnader i utredningsärenden. Denna kostnadsför-

delning har tillämpats sedan längre tid tillbaka och har allmänt ansetts riktig och motiverad, då polisens arbete är en hela samhällets angelägenhet. Ett sådant betraktelsesätt är speciellt motiverat med hänsyn till områden, som i särskilt hög grad är genomfartsområden för resande från olika delar av landet.

Enligt det förslag, som avgivits av 1957 års polisutredning, skall inte endast sådana kostnader, som hittills betalats av statsverket, utan även poliskostnaderna i allmänhet bestridas av statsverket.

Under oktober 1961 har emellertid från riksrevisionsverket genom Byråmeddelanden nr 5 delgivits länsstyrelserna och polisdistrikten, att det åligger polisdistrikten att svara för de nämnda rese- och fotokostnaderna. Detta har medfört, att länsstyrelsen t. ex. i Kalmar län anmodat de kommunala huvudmännen för polisorganisationen att retroaktivt betala fotokostnaderna för tiden fr. o. m. den 1 juli 1960. Enligt det nämnda byråmeddelandet skulle samma betalningsförfarande gälla även resekostnaderna, men närmare bestämmelser härutinnan har ännu inte meddelats, i varje fall inte från länsstyrelsen i Kalmar län.

Enligt den propositionsförteckning, som nu lämnats, skall förslag i år föreläggas riksdagen angående polisväsendets förstatligande. Om — såsom man kan förutsätta — beslut fattas i enlighet härmed, skall alltså kostnaderna för polisorganisationen för framtiden bestridas av statsverket. Inte minst med hänsyn härtill synes det egendomligt, att man nu från riksrevisionsverkets sida i så att säga elfte timmen vill öka kommunernas andel av poliskostnaderna och i motsvarande grad minska statens kostnader.

Med anledning av vad jag här har anfört anhåller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för

Interpellation ang. vissa spörsmål i samband med en eventuell utbyggnad av vattenkraften i Torne och Kalix älvar

inrikesdepartementet ställa följande frågor:

Anser herr statsrådet, att överföring av resc- och fotokostnader för polisväsendet från staten till kommunerna är lämplig med hänsyn till riksdagens nära förestående behandling av frågan om polisväsendets förstatligande?

Är herr statsrådet beredd vidtaga sådana åtgärder, att den fördelning av poliskostnaderna mellan staten och kommunerna, som tillämpats före oktober 1961, bibehålles till dess att beslut fattats och genomförts angående polisväsendets förstatligande?

Denna anhållan bordlades.

§ 8**Interpellation ang. vissa spörsmål i samband med en eventuell utbyggnad av vattenkraften i Torne och Kalix älvar**

Ordet lämnades på begäran till

Herr LARSSON i Hednäset (cp), som yttrade:

Herr talman! Den 9 december 1961 avgav Nordiska vattenkraftkommittén till Sveriges, Finlands och Norges regeringar sin slutrapport beträffande möjligheterna att utnyttja vattenkraften i Torne och Kalix älvar.

Den utredning som därmed redovisats omfattar i det väsentliga en ekonomisk-teknisk prövning i stora drag av olika aktualiserade alternativ för utnyttjande av Nordkalottens vattenkraftstillgångar. Som slutresultat härav kan noteras att det s. k. atlantprojektet av olika skäl förordas bli avfört från dagordningen. De fortsatta övervägandena föreslås och får förutsättas bli begränsade till de återstående två alternativen, antingen en konventionell exploatering av Torne och Kalix älvar, eller en överledning av en väsentlig del av Kalix älvs vatten till

Torne älv och utbyggnad av den senare. Nordiska vattenkraftkommittén föreslår sammanfattningsvis:

»På grund av vad som sålunda framkommit under utredningen vill kommittén rekommendera, att intresserade parter i fortsättningen inriktar sig på att närmare undersöka de praktiska utbyggnadsmöjligheterna i anslutning till alternativen A och B med de modifieringar, som kunna finnas lämpliga, bl. a. med hänsyn till att behovet av en utbyggnad bedöms komma tidigare i Finland än i Sverige.

De rättsliga förhållandena vid en utbyggnad enligt alternativ A eller B synes lämpligen, så långt ske kan, böra regleras i en allmän vattenrättslig konvention mellan Finland och Sverige såsom kommittén redan tidigare föreslagit.

Frågan om lämplig företagsform vid en utbyggnad av vattenkraften i gränsälven torde — liksom de skattespörsmål och andra speciella frågor, som uppkommer vid en sådan utbyggnad — böra prövas närmare i samband med att reella utbyggnadsplaner aktualiseras och mot bakgrunden av en blivande vattenrättskonvention mellan Finland och Sverige.»

Det må konstateras att det här är fråga om problemkomplex av en synnerligen stor omfattning och att, vid en eventuell utbyggnad, verkningarna — såväl negativa som positiva sådana — blir synnerligen ingripande, i första hand för direkt berörda bygder. Det rör sig om ett område motsvarande omkring en åttondel av Sveriges landareal samt dessutom om vissa markområden i Finland tillhöriga svenska markägare. Den berörda befolkningen skulle få vidkännas ingrepp och förändringar i sina utkomstmöjligheter. Skogsbruk, jordbruk, fiske och renkötsel torde sålunda drabbas av olika ingrepp och ge minskade bidrag till befolkningens försörjning. Även om de inte blir lika

Interpellation ang. vissa spörsmål i samband med en eventuell utbyggnad av vattenkraften i Torne och Kalix älvar

omfattande som vid ett genomförande av atlantprojektet torde även de återstående två alternativen medföra betydande och även förfulnande ingrepp i naturen.

Det måste — mot bakgrunden av de förhållanden som här i sammandrag anförts — vara angeläget, att olika konsekvenser som följer av en eventuell vattenkraftsutbyggnad blir allsidigt utredda och undersökta så att en samtidig bedömning av olika inverkanande faktorer och förutsättningar kan ske innan några beslut om ett realiserande av utbyggnadsplanerna fattas.

Nordiska vattenkraftkommittén hade en särskild juridisk subkommitté. Denna har bl. a. förordat att överenskommelse träffas om en allmän finsk-svensk vattenrättslig konvention. Denna skulle vara normgivande för reglerande av olika mellanstatliga frågor. Därutöver skulle olika detaljfrågor avgöras enligt respektive länders lagar och på vederbörande myndigheters förslag.

Det synes riktigt att, därest en utbyggnad skall ske, en mellanstatlig konvention kommer till stånd. Ävenså framstår det som angeläget, att erforderliga förarbeten för en sådan kan bedrivas i sådan takt, att härom är klart den gång ett eventuellt utbyggnadsbeslut aktualiseras.

Ifrågasätts måste därutöver, om det kommer att visa sig tillräckligt med en mera allmänt hållen konvention och i övrigt hänvisning till lagarna i respektive länder. Påpekas må t. ex. att det i gränsälvarna i vissa hänseenden råder rätt unika äganderättsförhållanden, vilka bör uppmärksammas. Sålunda förekommer att betydande markarealer belägna inom ett land realiter tillhör fastigheter i det andra landet. Holmarna i Hietanieselet är sålunda mantalsförda till svenska fastigheter och innehålls med s. k. suveränitetsrätt, ehuru de till större delen är belägna inom Finland. Det rör sig om betydan-

de arealer holmängar och svenska fastighetsägare i 4 socknar. Då det här onekligen rör sig om svenska intressen, är det angeläget, att skadeverkningar som kan uppkomma — det gäller främst erosionsproblem — bedömes enligt svenska lagar och av svenska domstolar, trots att det är fråga om markområden till stor del belägna inom Finland.

Den tillsatta subkommittén har vidare förutsatt, att vissa kommuner vid en vattenkraftsutbyggnad kan komma att gå miste om arbetstillfällen och skatteinkomster, vilka de eljest kunnat räkna med vid utbyggnad av inom kommunens område befintlig vattenkraft. Den har därför ansett det rätt och billigt, att till dessa kommuner skulle erläggas särskilda kompensationsavgifter. Dessa spörsmål kunde, enligt subkommitténs mening lösas i samband med de arrangemang, vilka oberoende av vattenkraftsexploateringen kommer att bli nödvändiga för att reglera beskattningsfrågorna.

Det framstår som synnerligen angeläget att de frågor som här berörts blir ordentligt belysta och att klarhet i fråga om hur det skall bli i dessa hänseenden föreligger, innan några definitiva utbyggnadsbeslut tillkommer.

I fråga om tillkomsten av arbetstillfällen och skatteinkomster bör förhållandena i gränsälvarna särskilt uppmärksammas. Lokaliseringen av själva kraftverken till den svenska eller finska sidan av gränsen får beräknas bli av särskild betydelse i dessa hänseenden. I fråga om fördelningen av skatteinkomsterna från kraftverksföretagen kan måhända en mellanstatlig konvention och eventuella lagbestämmelser i anslutning härtill tänkas reglera förhållandena mellan resp. länder. Beträffande tillskotten av arbetstillfällen torde däremot ej kunna undvikas att de blir av större omfattning och betydelse på den sida där kraftverket förlägges, ic-

ke minst i fråga om positivt inflytande på utvecklingen av olika servicenät. En ingående prövning av vad som kan tänkas ge ett skäligt och rättvist beaktande av olika lokaliseringstresen framstår som nödvändigt.

Med det här anförda har fästs uppmärksamheten på några av de problemavsnitt där utredningar, överläggningar och klarläggande beslut bör föregå eller senast ske samtidigt med återstående tekniska undersökningar och beslut om en eventuell utbyggnad av vattenkraften i Torne och Kalix älvar. Även om det kan anföras synpunkter för att betrakta dessa frågor huvudsakligen ur deras betydelse för hela landets näringsliv och mindre ur lokal synpunkt, är det dock helt naturligt, att den berörda bygdens svenska befolkning vill se sina intressen bevakade, och det måste förutsättas att statsmakterna ägnar även dessa förhållanden vederbörlig uppmärksamhet.

De frågor som här nämnts torde vara av den arten, att de berör olika Kungl. Maj:ts departement. Då jag emellertid vågar utgå från att handläggningen av desamma kommer att samordnas under kommunikationsdepartementet, anhåller jag om andra kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet få ställa följande frågor:

Avser regeringen att föranstalta om en snar utredning av olika juridiska, skatterättsliga, organisatoriska och lokaliseringpolitiska frågor som har samband med en eventuell utbyggnad av vattenkraften i Torne och Kalix älvar?

Avses i så fall detta utredningsarbete bedrivas i sådan takt att antagande av erforderliga mellanfolkliga konventioner och beslut av lagstiftningskaraktär kan föreligga färdiga eller tillkomma senast i samband med eventuella utbyggnadsbeslut?

Denna anhållan bordlades.

§ 9

Interpellation ang. förbättring av möjligheterna att i Finland avlyssna Sveriges Radios sändningar

Ordet lämnades på begäran till

Herr BÖRJESSON i Falköping (cp), som yttrade:

Herr talman! Under de senaste månaderna har vårt folk erinrats om Finlands speciella och i vissa hänseenden svåra läge. Den oro, varmed man överallt i vårt land följde händelseutvecklingen för vårt grannland under novemberkrisen i fjol, gav uttryck åt de sedan gammalt starka vänskapsbanden mellan våra folk. Det var också med stor lättnad Finlands alla vänner i Sverige hälsade beskedet om, att Sovjetunionen genom utgången av överläggningarna i Novosibirsk visat respekt för Finlands även av alla andra länder erkända neutralitet. För svensken i gemen skulle motsatta underrättelser onekligen ha väckt den starkaste reaktion och föranlett tvivel på hållfastheten i vår alliansfria utrikespolitik. Vår egen neutralitetslinje har ju för många diktaterats just av hänsyn till Finland.

Det är för både Finland och Sverige ur många synpunkter angeläget att de historiska och känslomässiga banden mellan våra folk hålls levande och stärks. Därför är det livliga finsk-svenska samarbetet på många områden glädjande. Man följer också i vida kretsar både i Finland och Sverige uppmärksamt utvecklingen i grannlandet, vars erfarenheter på t. ex. de kulturella och ekonomiska områdena många gånger kan vara till gagn för det inhemska arbetet. Ett viktigt led i kommunikationen är radion. Jag har emellertid vid besök i Finland och av andra svenskar, som är väl initierade i finska förhållanden, erfarit att man på många håll i vårt grannland — det gäller naturligtvis inte bara i orostider — klagat över svårigheterna för närvarande att lyssna till svensk radio. Det har t. ex. konstaterats, att Sveriges Radios sändning-

Interpellation ang. den successiva avvecklingen av hyresregleringen

är uppfattas bra fram till någonstans mitt emellan Ekenäs och Helsingfors, medan i huvudstaden, där intresset kanske är särskilt stort, möjligheterna således är dåliga.

Då frågan synes angelägen mot bakgrund av vad som nyss sagts om nyttan och önskvärdheten av en livlig kontakt mellan våra folk, vill jag till statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet rikta följande fråga:

Är departementschefen beredd att överväga åtgärder i syfte att ge Sveriges Radio sådana sändningsmöjligheter, att sändningarna utan svårighet kan uppfattas av lyssnare inom ett större område än för närvarande i Finland?

Denna anhållan bordlades.

§ 10**Interpellation ang. den successiva avvecklingen av hyresregleringen**

Ordet lämnades på begäran till

Herr GUSTAFSSON i Skellefteå (fp), som yttrade:

Herr talman! Vid 1956 års riksdag antogs en lag om regional avveckling av hyresregleringen. I proposition 168 framhöll departementschefen bl. a. följande: »Det är med hänsyn till vad som framkommit visserligen uppenbart, att hyresregleringen icke nu kan avvecklas i sin helhet. Men det bör vara möjligt att påbörja en successiv avveckling av regleringen redan innevarande år.»

Det dröjde emellertid till den 28 maj 1959 innan Kungl. Maj:t fattade beslut om sådan regional avveckling. Beslut om ytterligare avveckling fattades den 4 november 1960 samt den 20 oktober 1961. De hittills fattade besluten innebär att hyresregleringslagstiftningen skall upphöra att gälla inom sammanlagt 170 kommuner och inom viss del av fyra kommuner, beträffande lägenheter som uthyres för annat ändamål än bostad i 218 kommuner och beträffande möblerade lägenheter i 277 kommuner.

Genom beslut den 20 oktober 1961 upphörde vidare hyresregleringslagen att äga tillämpning i fråga om garage.

Hyresregleringen har emellertid avvecklats helt endast i 7 städer. Av dessa har Trosa 1 313, Marstrand 1 190 och Gränna 3 193 invånare. Avveckling är beslutad för endast en stad med över 10 000 invånare, nämligen Ludvika.

Den uppfattning departementschefen gav uttryck åt 1956, nämligen att hyresregleringen inte kan avvecklas helt, är enligt min mening på grund av bostadsbristen i de största städerna fortfarande bärande. Bostadsstyrelsen framhöll i en rapport om bostadsmarknadsläget våren 1960 att »de bostadssökande är koncentrerade till de större städerna och beträffande de bostadslösa familjerna framför allt till Stor-Stockholm». Det är emellertid angeläget att hyresregleringen inte bibehålles längre än nödvändigt. Det bundna läget på bostadsmarknaden, som inte medger ett fritt konsumtionsval, kan medföra en felaktig inriktning av bostadsproduktionen beträffande hustyper och bostadsmiljö. Det är nödvändigt att konsumenternas önskemål på ett bättre sätt får påverka produktionen. Intervjuundersökningar kan i det avseendet inte ersätta valmöjligheterna i en fri marknad. Den kritik som under den senaste tiden riktats mot bostadsförmedlingarnas verksamhet, understryker också önskvärdheten av att hyresregleringen avvecklas så snart som möjligt.

För att erhålla klarhet om hur avvecklingen av hyresregleringen verkar om den vidtages trots en kvardröjande bostadsbrist, är det nödvändigt att följa hyresregleringskommitténs rekommendation att försöksvis i enstaka orter upphäva regleringen något före den tid, då balans kan väntas uppnådd mellan tillgång och efterfrågan (SOU 1955: 35). Kommittén framhöll att om avveckling inte sker förrän balans uppnåtts, blir man aldrig i tillfälle att konstatera huruvida det inte varit möjligt att utan

Interpellation ang. förebyggande av drunkningsolyckor för lotspersonal m. fl.

olägenheter slopa regleringen på ett tidigare stadium. Av den anledningen borde enligt min mening försök med hyresregleringens avveckling göras även i ett antal städer, icke oväsentligt större än de som hittills kommit i fråga.

Risken för att dylika försök skulle leda till väsentliga hyresstegringar får anses obetydlig. Riksdagen antog 1956 en provisorisk lag om besittningsskydd, som ger hyresgästerna en betydande trygghet. Det framhölls också att om avvecklingen skulle medföra stora hyresstegringar bör hyresregleringen kunna återinföras. Departementschefen anförde i prop. 168 bl.a. följande:

»Frågan om vid vilken tidpunkt en avveckling lämpligen kan genomföras torde få bedömas från fall till fall under beaktande av den sannolika framtida utvecklingen på bostadsmarknaden i orten. Det bör framhållas, att de regler, som i det följande kommer att förordas om besittningsskydd för hyresgäst, bereder flertalet hyresgäster ett värn, som är i viss mån likvärdigt med uppsägningsskyddet enligt hyresregleringslagen. Å andra sidan har bestämmelserna inte till ändamål att reglera hyresnivån i orten. De kan alltså inte ersätta hyresregleringen i en påtaglig bristsituation. Med hänsyn härtill bör också, såsom hyresregleringskommittén förordat, hyresregleringen kunna återinföras, om det skulle visa sig att avvecklingen för med sig stora hyresstegringar.»

Av departementschefens uttalande framgår, att han vid lagens genomförande räknade med ett visst risktagande vid dess tillämpning. Att nu fem år senare, på försök, avveckla hyresregleringen i ett antal medelstora städer där bostadsbristen är måttlig, kan inte sägas strida mot de linjer som drogs upp vid lagens tillkomst.

Det skulle också vara av intresse att få en redogörelse för de erfarenheter som hittills gjorts beträffande hyresutvecklingen på de orter där hyres-

regleringen avvecklats. Även om erfarenheterna är mycket begränsade på grund av att den regionala avvecklingen dels påbörjades sent och dels sedan fullföljts med försiktighet, kan de ändå ge någon ledning för bedömandet av denna fråga.

Mer stöd av ovanstående anhåller jag om andra kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för justitiedepartementet få ställa följande frågor:

1. Är herr statsrådet i tillfälle att lämna riksdagen en redogörelse för de erfarenheter som hittills gjorts beträffande hyresutvecklingen på de orter, där hyresregleringen avvecklats enligt lagen om regional avveckling av hyresregleringen?

2. Är herr statsrådet beredd att försöksvis upphäva hyresregleringen i ett antal medelstora städer med viss kvardröjande bostadsbrist, av mindre omfattning, för att därigenom vinna erfarenhet av vilka verkningar som uppstår om hyresregleringen avvecklas innan full balans uppnåtts mellan tillgång och efterfrågan på bostäder?

Denna anhållan bordlades.

§ 11

Interpellation ang. förebyggande av drunkningsolyckor för lotspersonal m. fl.

Ordet lämnades på begäran till

Herr HEDIN (h), som yttrade:

Under senhösten 1961 inträffade två drunkningsolyckor för lotsar under tjänsteutövning, dels i november utanför Sandhamn, dels i december utanför Oxelösund. Vid båda tillfällena skulle troligen lotsarna ha kunnat räddas om de varit utrustade med lämpliga flytvästar.

Liknande olyckor och olyckstillbud har för övrigt även tidigare förekommit för lotsar och annan personal med motsvarande tjänst. Riskerna att falla i vattnet är stora speciellt då personal

Interpellation ang. förebyggande av drunkningsolyckor för lotspersonal m. fl.

går ombord i eller lämnar ett fartyg, framför allt vid hög sjö och under vintertid. Det borde därför i utrustningen för lotspersonal m. fl. obligatoriskt ingå flytväst. Jämväl andra åtgärder kan tänkas för att minska här nämnda risker t. ex. användande av säkerhetslina.

I anledning av vad jag här anfört anhåller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för handelsdepartementet få ställa följande fråga:

Vilka åtgärder ämnar herr statsrådet vidtaga för att förebygga drunkningsolyckor för lotspersonal och annan personal med liknande tjänst under deras tjänsteutövning?

Denna anhållan bordlades.

§ 12

Till bordläggning anmäldes Kungl. Maj:ts den 11 innevarande januari på rikssalen avlämnade

dels proposition nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1961/62,

dels ock berättelse till 1962 års riksdag om vad i rikets styrelse sig tilldragit.

Vidare anmäldes till bordläggning:

riksdagens revisorers berättelser över den år 1961 av dem verkställda granskningen av statsverket, riksbanken och riksgäldskontoret;

justitieombudsmannens ämbetsberättelse; samt

militieombudsmannens ämbetsberättelse.

§ 13

Anmäldes, att följande Kungl. Maj:ts propositioner och skrivelse tillställts kammaren, nämligen

nr 2, angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62,

nr 3, med förslag till lag om ändring av övergångsbestämmelserna till lagen

den 18 april 1935 (nr 113) med vissa bestämmelser om arbetsförmedling, nr 4, angående försäljning av viss kronoegendom,

nr 5, angående befrielse i visst fall från betalningsskyldighet till kronan,

nr 9, om förordnande av en statsrådsledamot att utöva den befattning med riksdagsärenden, som jämlikt § 46 riksdagsordningen tillkommer en ledamot av statsrådet, och

nr 11, med förslag till lag om fortsatt giltighet av hembiträdeslagen den 30 juni 1944 (nr 461).

Nämnda propositioner och skrivelse bordlades.

§ 14

Tillkännagavs, att till herr talmannen under sammanträdet avlämnats följande motioner:

nr 1, av herr *Carlsson* i Tibro *m. fl.*, angående förordning om rätt till utjämning av statlig inkomstskatt å merinkomst i vissa fall, m. m.,

nr 2, av herr *Gustafson* i Göteborg *m. fl.*, om befrielse från arvsskatt beträffande legat till internationell hjälpverksamhet,

nr 3, av herr *Nordgren m. fl.*, om utredning angående avskaffande av punkt-skatte,

nr 4, av herr *Börjesson* i Falköping, om effektivare åtgärder mot ocker, och

nr 5, av herr *Carlsson* i Huskvarna *m. fl.*, angående rabatter för folkpensionärer m. fl. vid resor på statens järnvägars och postverkets busslinjer.

Dessa motioner bordlades.

§ 15

På hemställan av herr talmannen beslöt kammaren, att Kungl. Maj:ts proposition nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1962/63, samt proposition nr 2, angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1961/62, skulle uppföras sist

å föredragningslistan för kammarens
nästkommande sammanträde.

Kammarens ledamöter åtskildes här-
efter kl. 10.22.

§ 16

Justerades protokollsutdrag.

In fidem

Sune K. Johansson

Tisdagen den 16 januari

Kl. 16.00

§ 1

Justerades protokollet för den 10 in-
nevarande januari.

§ 2

Upplästes följande till kammaren in-
komna läkarintyg och ansökan:

Till Riksdagens andra kammare

Härmed intygas att riksdagsman Knut
Senander är fr. o. m. 12/1 1962 och tills
vidare förhindrad att utföra riksdagsar-
betet.

Göteborg den 13 januari 1962

Kerstin Örtegren
leg. läkare

Riksdagens andra kammare

Härmed får jag anhålla om ledighet
från riksdagsarbetet under tiden den
16—18 januari för att delta i sam-
manträde med Europarådets rådgivande
församling.

Stockholm den 12 januari 1962

Gunnar Heckscher

Ledighet från riksdagsgöromålen be-
viljades herr Senander tills vidare och
herr Heckscher under tiden den 16—
den 18 innevarande januari.

§ 3

Företogs val av föreskrivet antal le-
damöter i de ständiga utskotten, näm-
ligen åtta i utrikesutskottet, tio i kon-
stitutionsutskottet, femton i statsutskot-

tet, tio i bevillningsutskottet, åtta i ban-
kouts-kottet samt i vart och ett av lag-
utskotten, tio i jordbruksutskottet och
tolv i allmänna beredningsutskottet.

Beträffande dessa och övriga till da-
gens sammanträde utsatta val lämnades
på begäran ordet till

Herr FÖRSTE VICE TALMANNEN,
som yttrade:

Herr talman! För vart och ett av de
val som skall företagas vid detta ple-
num ber jag att få avlämna en gemen-
sam lista, vilken godkänts av de av kam-
maren valda ledamöterna i talmanskon-
ferensen. Varje lista upptar namn å så
många personer, som det ifrågavarande
valet avser.

Sedan herr förste vice talmannen här-
efter avlämnat för nu ifrågavarande val
avsedda tio listor, alla försedda med
partibeteckningen »Gemensam lista»,
samt listorna blivit i ovan upptagen ord-
ning av herr talmannen upplästa och av
kammaren godkända, befanns följande
personer, vilkas namn i här angiven
ordning upptagits å respektive listor,
ha utsetts till ledamöter i

utrikesutskottet:

Bengtsson i Halmstad
Gustafsson i Stockholm
Ohlin
Heckscher
Renström-Ingénäs, fru

Hedlund
Kärlander
Svensson i Ljungskile

konstitutionsutskottet:

Spångberg
Andersson i Linköping
von Friesen
Magnusson i Tumhult
Adamsson
Larsson i Luttra
Bengtsson i Halmstad
Nilsson i Östersund
Hammar
Braconier

statsutskottet:

Pettersson i Degersfors
Gustafsson i Stockholm
Ståhl
Staxäng
Karlsson i Olofström
Svensson i Stenkyrka
Blidfors
Almgren
Elmén, fröken
Nilsson i Göingegården
Andreasson
Eliasson i Sundborn
Mellqvist
Lewén-Eliasson, fru
Svensson i Ljungskile

bevillningsutskottet:

Brandt i Aspabruk
Allard
Gustafson i Göteborg
Nilsson i Svalöv
Kärlander
Vigelsbo
Wiklund i Öjebyn
Engkvist
Christenson i Malmö
Magnusson i Borås

bankoutskottet:

Sköldin
Persson i Appuna
Boija
Regnéll
Renström-Ingénäs, fru

Hansson i Önnarp
Hagnell
Carlsson i Tibro

första lagutskottet:

Landgren
Johansson, fru
Gärde Widemar, fru
Boman, fru
Östrand
Svensson i Vä
Ekström i Björkvik
Gustafsson i Borås

andra lagutskottet:

Nilsson i Göteborg
Lundberg
Rimmerfors
Wetterström, fröken
Odhe
Wahlund
Ekendahl, fru
Anderson i Sundsvall

tredje lagutskottet:

Johansson i Torp
Levin
Nyberg
Munktell
Torbrink, fru
Jansson i Benestad
Andersson i Ryggestad
Johansson i Öckerö

jordbruksutskottet:

Jonsson i Strömsund
Sköld
Anthby
Hægblom
Lindström
Hansson i Skegrie
Lindskog, fru
Arweson
Nilsson i Lönsboda
Östlund

allmänna beredningsutskottet:

Eriksson i Stockholm, fru
Jacobsson i Sala
Hamrin i Jönköping
Dickson

Jäderberg, fru
 Johnsson i Skoglösa
 Svensson i Kungälv
 Thunvall, fru
 Carlsson i Huskvarna
 Nilsson i Bästekille
 Lundmark
 Björkänge.

kamrarna ingiva förslag till den skrivelse i ämnet, som borde till Konungen avlåtas.

§ 4

Anställdes val av sex revisorer för granskning av statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning samt sex suppleanter för dessa revisorer.

För detta val avlämnade herr förste vice talmannen en av de utav kammaren valda ledamöterna av talmanskonferensen godkänd lista, som bar partibeteckningen »Gemensam lista» och hade följande utseende:

| Revisorer | Suppleanter |
|---|---|
| Riksdagsman Petterson, K. G., Degerfors | Riksdagsman Lundberg, J. I., Uppsala |
| Riksdagsman Sköldin, P. A., Sundbyberg | Riksdagsman Johansson, C. E., Torp, Nösund |
| Riksdagsman Hammar, A. O., Folkärna | Riksdagsman Christenson, C., Malmö |
| Riksdagsman Hæggbloom, E. E., Käremo | Riksdagsman Nilsson, G. E., Göingegården, Varberg |
| Riksdagsman Brandt, E. R., Aspabruk | Riksdagsman Allard, K. Å. H., Örebro |
| Riksdagsman Wahlund, S. G. W., Uppsala | Riksdagsman Svensson, P. G. A., Stenkyrka |

Sedan denna lista uppläst och av kammaren godkänts, förklarades ha blivit utsedda till statsrevisorer herrar Petterson i Degerfors, Sköldin, Hammar, Hæggbloom, Brandt i Aspabruk och Wahlund samt till suppleanter för dem respektive herrar Lundberg, Johansson i Torp, Christenson i Malmö, Nilsson i Göingegården, Allard och Svensson i Stenkyrka.

§ 5

Företogs val av åtta medlemmar i Nordiska rådet för tiden intill dess val nästa gång äger rum.

För detta val avlämnade herr förste vice talmannen en av de utav kammaren valda ledamöterna av talmanskonferensen godkänd lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Jonsson i Strömsund
 Ekendahl, fru
 Ohlin
 Cassel
 Gustafsson i Stockholm
 Eliasson i Sundborn
 Thapper
 Helén.

Efter det denna lista uppläst och av

kammaren godkänts, förklarades de å listan upptagna personerna ha blivit utsedda till medlemmar i Nordiska rådet.

På framställning av herr talmannen beslöts, att riksdagens kanslideputerade skulle genom utdrag av protokollet underrättas om kammarens val av medlemmar i Nordiska rådet och om det likaledes till dagens plenum utsatta valet av suppleanter för dem samt anmodas låta uppsätta och till kamrarna ingiva förslag dels till förordnanden för de valda, dels ock till skrivelse till Konungen med anmälan om de förrättade valen.

§ 6

Anställdes val av beslutat antal suppleanter för ledamöterna i de ständiga utskotten, nämligen 8 i utrikesutskottet, 19 i konstitutionsutskottet, 28 i statsutskottet, 21 i bevillningsutskottet, 18 i bankoutskottet, 17 i första lagutskottet, 19 i andra lagutskottet, 17 i tredje lagutskottet, 20 i jordbruksutskottet och 21 i allmänna beredningsutskottet.

Sedan herr förste vice talmannen här- efter avlämnat nu ifrågavarande tio listor, alla med partibeteckningen »Gemensam lista», och listorna blivit i ovan upptagen ordning av herr talmannen upplästa och av kammaren godkända, befanns följande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits å respektive listor, utsedda till suppleanter i

utrikesutskottet:

Andersson i Ryggestad
Alemyr
von Friesen
Cassel
Mellqvist
Wahlund
Allard
Wedén

konstitutionsutskottet:

Alemyr
Henningsson
Hamrin i Jönköping

Svenungsson
Thunvall, fru
Wahlund
Andersson i Billingsfors
Lundkvist
Enskog
Hedin
Lindahl
Boo
Andersson i Storfors
Zetterberg
Westberg
Munktell
Johansson i Trollhättan
Larsson i Borrby
Heckscher

statsutskottet:

Olsson, fröken
Arvidson
Wedén
Cassel
Lassinantti
Larsson i Hedenäset
Johansson i Norrköping
Carbell
Gustafsson i Skellefteå
Karlsson, fröken
Gustafsson i Uddevalla
Andersson i Knäred
Kellgren
Fagerlund
Helén
Bohman
Eskel
Holmberg, fru
Gustafsson i Kärby
Blomkvist
Löfroth
Källenius
Heidenberg
Berg
Antonsson
Nelander
Palm
Turesson

bevillningsutskottet:

Eriksson i Stockholm, fru
Asp
Rydén
Darlin

Andersson i Essvik
 Eriksson i Bäckmora
 Holmqvist, fru
 Forsberg
 Nettelbrandt, fru
 Stiernstedt
 Kristenson i Göteborg
 Nilsson i Tvärälund
 Carlsson i Västerås
 Carlstein
 Larsson i Umeå
 von Sydow
 Nyström
 Skantz, fru
 Fälldin
 Enskog
 Björkman

bankoutskottet:

Bengtsson i Landskrona
 Ekström i Iggesund
 Berglund
 Bengtsson i Göteborg
 Lindahl
 Börjesson i Glömminge
 Rask
 Lindekvist, fru
 Larsson i Umeå
 Hamilton
 Lindkvist
 Brandt i Sätla
 Hörnlund, fru
 Fridolfsson
 Gustafson i Göteborg
 Nordgren
 Börjesson i Falköping
 Bohman

första lagutskottet:

Jacobsson i Sala
 Löfqvist, fru
 Keijer
 Fröding
 Bergegren, fröken
 Johansson i Dockered
 Sjövall, fru
 Zetterberg
 Källstad
 Edlund
 Haglund
 Larsson i Norderön
 Martinsson

Andersson i Strängnäs, fröken
 Nettelbrandt, fru
 Lidman-Frostenson, fru
 Kristensson, fru

andra lagutskottet:

Bengtsson i Varberg
 Sandell, fröken
 Wiklund i Stockholm
 Gunne, fru
 Johansson i Södertälje
 Wahrendorff
 Fredriksson
 Eriksson i Ängelholm, fru
 Jönsson i Ingemarsgården
 Björkman
 Sundelin
 Gustavsson i Alvesta
 Svensson, fru
 Svensson i Kungälv
 Carlsson i Huskvarna
 Hamilton
 Carlsson i Göteborg
 Gomér
 Tobé

tredje lagutskottet:

Persson i Tandö
 Svenning
 Carlsson i Stockholm
 Wachtmeister
 Ekström i Iggesund
 Grebäck
 Sundelin
 Anderson i Lerum, fröken
 Hamrin i Kalmar
 Bengtsson i Göteborg
 Svanberg
 Mattsson
 Ekroth, fru
 Hammarberg
 Tobé
 Bengtson i Solna
 Turesson

jordbruksutskottet:

Jönsson i Gärd's Köpinge
 Johanson i Västervik
 Svensson i Ljungskile
 Eliasson i Moholm
 Franzén
 Brandt i Sätla

Jäderberg, fru
Lundmark
Johansson i Öckerö
Nilsson i Bästekille
Persson i Tandö
Elmwall
Trana
Eskilsson
Jönsson i Ingemarsgården
Stiernstedt
Persson i Appuna
Dahlgren
Hamrin i Kalmar
Hedin

allmänna beredningsutskottet:

Gustafsson i Uddevalla
Haglund
Keijer
Gunne, fru
Andersson i Billingsfors
Börjesson i Glömminge
Lundkvist
Rask
Berglund
Svenungsson
Anderson i Lerum, fröken
Larsson i Borrby
Svanberg
Hörnlund, fru
Källstad
Kristensson, fru
Nyström
Ekroth, fru
Magnusson i Nennesholm
Westberg
Edlund.

§ 7

Företogs val av åtta suppleanter för de av kammaren utsedda medlemmarna av Nordiska rådet.

Herr förste vice talmannen avlämnade en av de utav kammaren valda ledamöterna i talmanskonferensen godkänd lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Andersson i Ryggestad
Mellqvist
Gärde Widemar, fru

Braconier
Alemyr
Gustafsson i Kårby
Kellgren
Gustafsson i Skellefteå.

Efter det denna lista av herr talmannen upplästs och av kammaren godkänts, förklarades de å listan upptagna personerna utsedda till suppleanter i Nordiska rådet.

§ 8

Justerades protokollsutdrag angående de i §§ 3—7 omförmälda valen.

§ 9

Föredrogs och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts på rikssalen överlämnade berättelse till 1962 års riksdag om vad i rikets styrelse sig tilldragit.

§ 10

Föredrogs var för sig följande Kungl. Maj:ts å bordet vilande propositioner; och hänvisades därvid

till behandling av lagutskott propositionen nr 3, med förslag till lag om ändring av övergångsbestämmelserna till lagen den 18 april 1935 (nr 113) med vissa bestämmelser om arbetsförmedling; samt

till jordbruksutskottet propositionerna:

nr 4, angående försäljning av viss kro-noegendom, och

nr 5, angående befrielse i visst fall från betalningsskyldighet till kronan.

§ 11

Föredrogs och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts skrivelse, nr 9, till riksdagen med tillkännagivande, att Kungl. Maj:t förordnat statsrådet Rune Hermansson att under innevarande riksdag utöva den befattning med riksdagsärenden, som jämlikt § 46 riksdagsordningen tillkommer en ledamot av statsrådet;

och skulle underrättelse om denna skrivelses innehåll meddelas vederbö-

rande utskott samt riksdagens kansli-
deputerade.

§ 12

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts å bordet vilande proposition nr 11, med förslag till lag om fortsatt giltighet av hembiträdeslagen den 30 juni 1944 (nr 461).

§ 13

Föredrogs var för sig följande å bordet vilande motioner; och hänvisades därvid

till bevillningsutskottet motionerna nr 1—3; samt

till allmänna beredningsutskottet motionerna nr 4 och 5.

§ 14

Föredrogs var efter annan följande av riksdagens revisorer avgivna berättelser; och hänvisades därvid

till statsutskottet berättelsen över den år 1961 av dem verkställda granskningen av statsverket; samt

till bankoutskottet berättelserna om den år 1961 av dem verkställda granskningen av riksbanken och riksgäldskontoret.

§ 15

Föredrogs var för sig och hänvisades till behandling av lagutskott justitieombudsmannens och militieombudsmannens till innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelser.

§ 16

Föredrogs den av herr *Börjesson* i Glömminge vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för inrikesdepartementet angående fördelningen av poliskostnaderna mellan staten och kommunerna.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 17

Föredrogs den av herr *Larsson* i Hedenäset vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet angående vissa spörsmål i samband med en eventuell utbyggnad av vattenkraften i Torne och Kalix älvar.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 18

Föredrogs den av herr *Börjesson* i Falköping vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet angående förbättring av möjligheterna att i Finland avlyssna Sveriges Radios sändningar.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 19

Föredrogs den av herr *Gustafsson* i Skellefteå vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet angående den successiva avvecklingen av hyresregleringen.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 20

Föredrogs den av herr *Hedin* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för handelsdepartementet angående förebyggande av drunkningsolyckor för lotspersonal m. fl.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 21

På hemställan av herr talmannen beslöt kammaren, att Kungl. Maj:ts propo-

Interpellation ang. skoindustriens situation vid Sveriges eventuella anslutning till EEC

sitioner nr 1 och nr 2 skulle uppföras sist å föredragningslistan för kammarens nästkommande sammanträde.

§ 22

Interpellation ang. skoindustriens situation vid Sveriges eventuella anslutning till EEC

Ordet lämnades på begäran till

Herr BERGLUND (fp), som yttrade:

Herr talman! De stora påfrestningar svensk skoindustri utsatts för under 1950-talet är väl kända. Det stora bortfallet av enheter bär synligt vittnesbörd härom. På den svenska marknaden råder stark konkurrens av utländska skor från länder såväl väster som öster om järnridån. Om man skall söka förklaringen till detta finner man att det huvudsakligen måste bero på att vårt land är ett lågtulland och som sådant ett tacksamt exportmål för låglöneländernas industri i allmänhet sett. Detta har intet att göra med den svenska skoindustriens produktivitet, ty den är efter europeiska förhållanden hög och våra skor av god kvalitet.

Man har på en del håll i debatten om svenskt näringsliv och dess framtida struktur uppdelat detta i två grupper: de expansiva och lönsamma branscherna samt de stagnerande och mindre lönsamma. De förra skulle bli de önskvärda och de senare de icke önskvärda. Så enkel är emellertid icke saken. Man har nämligen då icke gjort sig möda att närmare analysera bakgrunden till det hela. Två viktiga omständigheter har här säkerligen förbisetts, nämligen dels den tulldiskriminering som drabbar vissa svenska branscher, dels de mer eller mindre tillfälliga konjunkturner, under vilka olika branschindustrier har att arbeta. Det kan ofta fordras en mycket högre grad av effektivitet för att överleva i en stagnerad bransch än att expandera i en högkonjunkturbransch. Detta gäller i hög grad

den svenska skoindustrien. Det är beundransvärt att denna bransch ändå lyckats bemästra förhållandena så väl som den har gjort i betraktande av att den icke på långt när erhållit det stöd som andra länder givit.

Till belysning härav kan vi taga exempel från Norden och se på deras verkningar. Danmark har en bastull för skor på 25 procent av värdet, dock minst 10 danska kronor. Därtill kommer en importavgift om 5 procent, vars procentsats icke avtrappas och som läggs på värdet inklusive tull. Norge har en bastull, som genomsnittligt motsvarar 30 procent på värdet. Sverige har en bastull på 14 procent.

I samband med att de europeiska integrationsplanerna började ta fast form *sänkte* Sverige tullsatsen till nuvarande nivå. Ungefär samtidigt *höjde* Danmark och Norge sina tullsatser till ovan angivna, då man ville skaffa sina skoindustrier ett bättre utgångsläge inför den skärpta konkurrens man väntade.

På en skotyp som är föremål för stor handel över gränserna är tullen vid import från EFTA-länderna till Sverige 9,8 procent, till Norge 36,2 procent och till Danmark 34 procent. Vid import från övriga länder är tullen till Sverige 14 procent, Danmark 46,5 procent och Norge 51,6 procent.

Dessa siffror visar med all önskvärd tydlighet att i Danmark och Norge tullar upprätthålles som är i högsta grad återhållande på all import även från EFTA-länderna som t. ex. Sverige. Den svenska marknaden ligger under tiden relativt sett så gott som oskyddad för import både från EFTA och EEC.

Man kan mot bakgrunden av detta fråga sig vad anledningen kan vara till att den svenska skoindustrien ställts i ett så ogynnsamt läge. Man har därutöver tydligen från svensk sida inte lagt någon större energi i dagen, när det gäller att se till att det inte i EFTA-sammanhang blir tal om diskriminering av svensk skoindustri på de marknader,

Interpellation ang. sändning av TV-program i repris under dagtid — Interpellation ang. tandsjukvården vid de odontologiska läroanstalterna

där vi främst borde ha en möjlighet att finna ny avsättning för våra svenska skor. De svenska förhandlarna har sålunda gentemot Danmark godkänt en orimlig extra 5-procentig avgift, nu reducerad till 2 procent, uttagen på skopriset plus tull. Detta är ägnat att förvåna, och denna Danmarks åtgärd rimmar dåligt med EFTA-avtalets bokstav och andemening. Att Danmark ville skaffa sig ett så gott utgångsläge som möjligt vid överläggningarna med EFTA-medlemmarna må vara. Man borde dock ha lagt alla kort på bordet vid dessa överläggningar.

Den svenska skoindustriens styrka framstår mot denna bakgrund i mycket bättre dager än vad som i allmänhet framgår av den allmänna debatten. Det svenska skofolket är icke motståndare till lågtullprincipen, men man är förvånad över den behandling man rönt.

Med hänvisning till vad jag anfört anhåller jag om kammarens medgivande att till statsrådet och chefen för handelsdepartementet få framställa följande frågor:

1. Vill herr statsrådet närmare redogöra för hur den danska åtgärden med importavgifter kunnat vidtagas inom EFTA-avtalets ram och accepteras av våra svenska förhandlare?

2. Kan det tänkas att vid förhandlingarna om anslutning till EEC skoindustriens situation och ogynnsamma utgångsläge bättre uppmärksammas genom att en riktpunkt för förhandlingarna blir största möjliga jämställdhet mellan den svenska skotullen och de övriga EEC-ländernas skotullar?

Denna anhållan bordlades.

§ 23

Interpellation ang. sändning av TV-program i repris under dagtid

Ordet lämnades på begäran till

Fröken WETTERSTRÖM (h), som yttrade:

Herr talman! Sveriges Radio-TV ut-sänder TV-program huvudsakligast under kvällstid. Ehuru det är uppenbart att den största delen av TV-publiken endast har möjlighet att följa TV-programmen under ordinarie sändningstid, finns det dock grupper för vilka TV-sändningar under dagtid skulle vara av stort värde. Detta gäller framför allt sjuka och åldringar.

Man får emellertid förutsätta att kostnaderna för utsändning av program under dagtid skulle bli höga, om man producerade nya program. Då det emellertid i detta sammanhang gäller grupper, vilka ofta saknar möjlighet att följa kvällsprogrammen, kan man i stället sända TV-program i repris. Kostnaderna skulle därigenom minskas väsentligt och bli förhållandevis låga.

Då det framstår som synnerligen angeläget att vårt samhälle beaktar de sjukas och åldringarnas problem, behov och intressen anhåller jag, med åberopande av det här anförda, om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet få rikta följande frågor:

Vill herr statsrådet medverka till ökning av sändningstiden inom TV till att omfatta utsändning av program i repris under dagtid, med syfte att bereda sjuka och åldringar förströelse och information i skilda frågor?

Denna anhållan bordlades.

§ 24

Interpellation ang. tandsjukvården vid de odontologiska läroanstalterna

Ordet lämnades på begäran till

Herr LUNDBERG (s), som yttrade:
Herr talman! Det betänkande angående tandsjukvården vid de odontologiska läroanstalterna, som varit föremål för remissbehandling under höstens lopp, har blivit utsatt för en hård, delvis mycket hård kritik från de flesta

Interpellation ang. yrkesvägledningen inom den obligatoriska skolan

remissinstansers sida, exempelvis Svenska landstingsförbundet, Västerbottens läns landsting, Stockholms stad, Göteborgs stad, medicinalstyrelsen, karolinska sjukhusets direktion, lärarkollegierna vid tandläkarhögskolorna, tandläkarorganisationerna, som har praktiska erfarenheter att bygga sitt ställningstagande på.

Kritiken har bl. a. avsett det förhållandet att kommittén — odontologiska förhandlingssakkunniga — i sitt förslag gått väsentligt utanför den fråga det gällde att utreda, vilken först påtalats av riksdagens revisorer och varom direktiv sedan givits i ett uttalande av statsutskottet. Det förhåller sig så att en rad frågor, som tidigare ej alls berörts av vare sig statsrevisorerna eller statsutskottet och som man ej kan återfinna i något slag av direktiv, har upptagits till behandling och blivit föremål för förslag. Detta gäller exempelvis överförandet av huvudmannaskapet för tandläkarhögskolornas patientvårdande verksamhet till respektive sjukvårdshuvudmän, förläggandet av tandläkarhögskolorna till sjukhus och ett helt nytt sätt för tillgodoseendet av högskolornas patientbehov. Kritiken över förslagen i dessa stycken har också blivit så vägande att förslagen väl får anses ha praktiskt taget avförts från dagordningen, i vart fall i den form vari de framförts.

Men mest anmärkningsvärt får anses vara att betänkandet, som skulle avse den s. k. tandsjukvårdande verksamheten vid högskolorna och ej undervisningen i egentlig mening, ändock innefattar förslag till vissa, delvis ganska genomgripande omläggningar av studieplanen och i samband därmed inrättandet av en rad nya tjänster vid högskolorna. Förslaget är härvidlag endast rätt skissartat och synes ej ha utarbetats under medverkan av de olika ämnesrepresentanter, som berörs av förslaget, ett minst sagt anmärkningsvärt förhållande. Att ett flertal remiss-

instanser ej nämnvärt berört förslaget till omläggning av studieplanen ligger i sakens natur men får tydligen ej tolkas som om detta förslag vore bra. Från lärarhåll har bl. a. talats om en fullständig snedvridning av ämnesfördelningen. Från folktandvårdens huvudmän kan man befara en kvalitativ försämring av tandläkarutbildningen och slöseri med både arbetskraft och ekonomi.

I flera av remissvaren har framförts krav på ytterligare utredning av här berörda frågor, och med tanke på deras betydelse samt angelägenheten av att inte nu på grundval av en otillräcklig och starkt kritiserad utredning fatta beslut, som kommer att få verkningar under en lång följd av år, synes de nämnda kraven ej böra tillbakavisas. I en dylik utredning bör från tandläkarhögskolorna deltaga olika ämnesrepresentanter i ledande ställning, på vilka ansvaret för tandläkarundervisningen kommer att vila under de närmaste 15 å 20 åren, men även representanter för medicinalstyrelsen och — inte minst — folktandvårdens huvudmän. Utredningen bör ske mycket skyndsamt.

Under återopande av det anförda hemställer jag om andra kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet få framställa följande fråga:

Är herr statsrådet beredd att medverka till att en snabbutredning av tandsjukvården vid de odontologiska läroanstalterna, med beaktande av de synpunkter och frågeställningar som ovan och i remissvaren berörts, snarast kommer till stånd?

Denna anhållan bordlades.

§ 25

Interpellation ang. yrkesvägledningen inom den obligatoriska skolan

Ordet lämnades på begäran till

Fröken KARLSSON (h), som yttrade:

Interpellation ang. LKAB:s medlemskap i Svenska arbetsgivareföreningen

Herr talman! Särskilda kommitterade har på uppdrag av samarbetsnämnden för yrkesutbildning och arbetsförmedling i en utredning föreslagit att yrkesvägledningen i den obligatoriska skolan skall omorganiseras. Undervisningen i samhällskunskap inklusive teoretisk yrkesorientering skall enligt förslaget organisatoriskt skiljas från yrkesvägledningen i övrigt. Yrkesvägledningen skall handhas av skolkonsulenter. Dessa skulle verka som skolans speciella elevvårdare och utöva yrkesvägledande, kurativ och skolpsykologisk verksamhet. Sålunda skulle en icke pedagog övertaga en del av de elevvårdande uppgifter som även 1957 års skolberedning anser vara en väsentlig del av skolans fostrande gärning, sådan den handhas i första hand av klassföreståndaren.

1957 års skolberedning har, under hänvisning till ovan nämnda utredningsarbete, icke tagit definitiv ställning till yrkesvägledningens organisation för den obligatoriska skolan. Beredningen har dock uttalat att behov föreligger av »en skolans speciella rådgivare». Som sådan har hittills yrkesvals läraren fungerat.

Skolöverstyrelsen har i sin tioårsrapport i fråga om yrkesvalsläroinstitutionen framhållit att den fungerat tillfredsställande. Med tanke på att genomförandet av den praktiska yrkesorienteringen och vägledningen förutsätter en hög grad av integration med den teoretiska yrkesorienteringen och övrig samhällskunskap bör de båda verksamheterna förenas hos en och samma person. Det synes hittills även ha varit till fördel för såväl eleverna som näringslivet att det varit en av skolans lärare som haft hand om yrkesvägledningen.

Ett stort antal lärare har redan utbildat sig för yrkesvägledande uppgifter, och intresset för att skaffa sig sådan utbildning är stort. Emellertid har på grund av den nämnda utredningens redovisade förslag uppstått ovisshet

om statsmakternas intentioner på detta område. Denna ovisshet kan inte vara till fördel för skolan.

Med hänvisning till vad jag anfört hemställer jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet få ställa följande fråga:

Vill herr statsrådet upplysa kammaren om huruvida herr statsrådet för sin del anser att yrkesvägledningen inom den obligatoriska skolan i framtiden liksom nu bör bedrivas inom skolans ram och av dess personal?

Denna anhållan bordlades.

§ 26

Interpellation ang. LKAB:s medlemskap i Svenska arbetsgivareföreningen

Ordet lämnades på begäran till

Herr HOLMBERG (k), som yttrade:

Herr talman! Även sedan staten helt övertagit den verksamhet som bedrivs av LKAB är företaget medlem av Svenska arbetsgivareföreningen. Detta är enligt min mening förkastligt, därför att Arbetsgivareföreningen är en kamporganisation mot arbetarnas och andra anställdas intressen.

Att staten i vissa fall påtagit sig rollen som arbetsgivare är i och för sig ingen garanti för att sådana företag blir »allmännyttiga» eller skiljer sig från privatkapitalistiska företag i sin attityd till de anställda. Särskilt under tider av starkt borgerligt inflytande på statsförvaltningen är det vanligt att även sådana företag utnyttjas för att tillgodose privatkapitalistiska intressen. Arbetarklassen och särskilt den socialistiska rörelsen hävdar dock att förstatligande och andra former av samhällsingripanden i näringslivet bör ha till syfte att befrämja demokrati och effektivitet inom folkhushållningen. Förstatligandet av LKAB motiverades bl. a. med att man skulle tillföra hela samhället stora ekonomiska värden som

Interpellation ang. möjligheterna för krigsmaktens personal att delta i viss upplysningsverksamhet

en liten grupp privatkapitalister dittills tillgodogjort sig.

Denna avsikt har också kunnat förverkligas. Redan nu har statens gruvpolitik dessutom lett till förändringar i fråga om industrilokaliseringen som kan ge ännu bättre resultat. Denna inriktning av den statliga verksamheten är däremot oförenlig med de intressen som Svenska arbetsgivareföreningen kämpar för. Föreningens verksamhet avser att strikt tillgodose privata intressen. Den vidtar åtgärder av olika slag mot strejker och tillgriper själv lockouter. Under vissa förhållanden kan en medlem av föreningen till och med tvingas att medverka i en lockout mot sin vilja. Arbetsgivareföreningen försöker också genom rigorösa kontrollåtgärder tillse att kollektivavtalen inte upptar några eftergifter för kravet om företagsdemokrati. Medlemmarna förpliktas vidare att vid behov anställa fackligt oorganiserade arbetare samt att respektera svartprickning av anställda som befinner sig i strid med någon arbetsgivare.

För sin verksamhet tillföres föreningen mycket stora peningsummor i form av årsavgifter och ansvarighetsbelopp. Det ligger i sakens natur att privatkapitalisterna anser sig väl betjänta av att upprätta sådana fonder för kampen mot sina anställda. Men LKAB:s bidrag därvidlag är i realiteten statsmedel som enligt min mening borde användas på helt annat sätt, bl. a. för att tillgodose en del av gruvarbetarnas krav på bättre arbetsvillkor.

Under hänvisning till vad jag sålunda anfört hemställer jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för finansdepartementet få ställa följande frågor:

1. Avser statsrådet att vidtaga åtgärder så att statens representanter i LKAB använder sitt inflytande för att snarast uppsäga LKAB:s medlemskap i Svenska arbetsgivareföreningen?

2. Vill statsrådet i samband härmed lämna kammaren uppgift om hur mycket LKAB erlagt i form av årsavgifter och garantibelopp till Svenska arbetsgivareföreningen sedan staten helt övertog gruvdriften?

Denna anhållan bordlades.

§ 27

Interpellation ang. möjligheterna för krigsmaktens personal att delta i viss upplysningsverksamhet

Ordet lämnades på begäran till

Herr WACHTMEISTER (h), som yttrade:

Herr talman! Vårt psykologiska försvar är avsett av träda i funktion först vid krigsutbrott eller krigsfara. Erforderlig upplysning om våra möjligheter att försvara oss och om totalförsvarets behov av medel härför måste ske redan i fredstid.

Den främsta sakkunskapen, krigsmaktens personal, är emellertid förhindrad att engagera sig i denna så viktiga upplysningsverksamhet på grund av den utformning, som försvarsministern givit tjänstereglementet för krigsmakten. I berörda avseende heter det där: »Upplysningsverksamheten bör bedrivas så att den ej framstår som inblandning i den politiska debatten. Polemik bör därför undvikas i frågor, där partiskiljande meningsskiljaktigheter föreligga.»

Om försvarsministern härmed ej avsåg att beröva den militära personalen dess yttrandefrihet, har paragrafen på grund av sin olyckliga utformning i praktiken likväl fått denna effekt. Polemik är ett vagt begrepp, enligt krigsarkivarien Steckzén i Ny Militär Tidsskrift »en invändning, ett bemötande, ett genmäle, en randanmärkning, en replik — allt kan rubriceras som polemik».

Jag får därför hemställa om andra

Interpellation ang. möjligheterna för krigsmaktens personal att deltaga i viss upp- lysningsverksamhet

kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för försvarsdepartementet framställa följande interpellation:

Är herr statsrådet beredd att med anledning av de dåliga erfarenheterna av ovannämnda paragraf i tjänstereglementet för krigsmakten upphäva paragrafen eller ge den en annan utformning, som bättre överensstämmer med tidens krav?

Denna anhållan bordlades.

§ 28

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna protokoll:

Protokoll, hållet vid sammanträde med herr talmannen och herrar vice talmän i riksdagens andra kammare samt de kammarens ledamöter, som blivit utsedda att jämte dem tillsätta kammarens kanslipersonal, den 12 januari 1962.

Sedan kammarens plenum denna dag avslutats, sammanträdde med herr talmannen och herrar vice talmän de ledamöter av kammaren, som blivit utsedda att jämte dem tillsätta kammarens kanslipersonal.

Därvid beslöts till en början, att kanslitjänstemännen vid innevarande riksdag skulle utgöras av en notarie, fyra förste stenografer, fjorton stenografer, en förste kanslist, fem kanslister, därav en tillika registrator och två kansli-skrivare, samt två reservstenografer.

Herrar deputerade antog till

notarie:

kanslirådet, jur. kand. Erland Kock;

förste stenografer:

ekonomidirektören, fil. kand. Hans Heimbürger,
sekreteraren och ombudsmannen, jur. kand. Anders Norrman,
jur. kand. Göte Fahlin och
redaktören Bertil Arborén;

stenografer:

e. o. förste byråsekreterare, jur. kand. Gustaf Titz,
fru Signhild Elfner,
Knut Nilson,
Bengt Lundin,
fil. mag. Bertil Palmquist,
fil. kand. Hans Karlgren,
fil. stud. Gunnar Ljusterdal,
handelsläraren Göte Schenning,
redaktören Rune Söderström,
jur. kand. fru Majken Carlbom,
fil. lic. Rolf Lindborg,
sekreteraren Ingvar Olsson och
fröken Vera Jansson;

förste kanslist:

fru Ebba Ihrman;

kanslist, tillika registrator:

kanslisten Curt Berggrén;

kanslister:

byrådirektören, jur. kand. Hans Ehrén
och
sekreteraren, jur. kand. Bertil Björns-
son;

kanslister (kansli-skrivare):

fru Ingrid Nilsson och
fru Marianne Wannemark; samt

reservstenograf:

Arne Larsson.

Med tillsättandet av en stenografbe-
fattning och en reservstenografbefatt-
ning skulle anstå tills stenografprov an-
ordnats.

Till ersättare att från och med denna
dag vid förfall för sekreteraren bestrida
sekreterargöromålen inom kammaren
m. m. utsågs bankokommissaren Åke
Gustafsson.

På särskild anmodan hade följande
tjänstemän redan tidigare inträtt i
tjänstgöring hos kammaren, nämligen
den 1 januari förste kanslisten fru Ihr-

man och kanslisten Berggrén, den 8 januari kansliskrivaren fru Wannemark, den 9 januari kanslisten Ehrén och den 10 januari notarien Kock samt steno-graferna Titz och fru Elfner.

Det skulle åligga de antagna tjänstemännen att vid behov och i den mån så ske kunde utföra jämväl annan tjänstgöring hos riksdagen.

In fidem
Sune K. Johansson

§ 29

Tillkännagavs, att följande Kungl. Maj:ts propositioner överlämnats till kammaren:

nr 6, med förslag till förordning om skattefrihet för belopp, som utgår på grund av vissa s. k. riskgarantier,

nr 7, angående godkännande av avtal mellan Sverige och Grekland för undvikande av dubbelbeskattning och förhindrande av skatteflykt beträffande skatter å inkomst och förmögenhet,

nr 8, angående godkännande av tilläggsavtal till avtalet den 27 oktober 1953 mellan Konungariket Sverige och Konungariket Danmark angående handräkning i skatteärenden,

nr 13, angående godkännande av avtal mellan Sverige och Republiken Sydafrika för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatter å kvarlåtenskap,

nr 14, med förslag till lag om ändrad lydelse av 30 § 3 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370),

nr 15, med anhållan om riksdagens yttrande angående vissa av Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens år 1961 vid dess fyrtiofemte sammanträde fattade beslut,

nr 16, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 3 juni 1955 (nr 272) om inskränkning i rätten att förvärva jordbruksfastighet (jordförvärvslagen),

nr 17, angående fortsatt disposition av vissa äldre anslag inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde,

nr 18, angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att besluta i fråga om vissa postavgifter,

nr 20, med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 21 mars 1952 (nr 98) med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål, och

nr 21, angående frågor om befrielse från ersättningskyldighet till kronan.

Dessa propositioner bordlades.

§ 30

Anmälades, att följande motioner under sammanträdet avlämnats till herr talmannen:

nr 6, av herr *Lundberg*, om ändrade bestämmelser rörande riksdagsledamots immunitet,

nr 7, av herr *Lundberg*, om täckande av riksdagsledamöters kostnader i vissa mål,

nr 8, av herr *Björkman* och fru *Kristensson*, om förändring av laboratorbefattningen i barntandvård vid tandläkarhögskolan i Stockholm till professur i ämnet,

nr 9, av herr *Hedin m. fl.*, om folkhögskolans framtida ställning och uppgifter,

nr 10, av herr *Börjesson* i Falköping, om beredande av viss tid för avveckling av skogskonto i dödsbo med en delägare,

nr 11, av herr *Eriksson* i Bäckmora *m. fl.*, om befrielse från allmän varus katt för begagnade traktorer,

nr 12, av herrar *Enskog* och *Boija*, om installerande av tidsenliga voteringsapparater i riksdagens kamrar,

nr 13, av herr *Ekström* i Iggesund *m. fl.*, om översyn av ärvdabalkens bestämmelser rörande bouppteckning,

nr 14, av herr *Wiklund* i Stockholm, om tidpunkten för avgivande av den årliga redogörelsen för handläggningen av riksdagens skrivelser till Kungl. Maj:t, m. m.,

nr 15, av herr *Wiklund* i Stockholm, om utformningen av polisens socialutredningar i mål angående administrativa frihetsberövanden,

nr 16, av herrar *Börjesson* i Falköping och *Larsson* i Borrby, om auktorisering av bilförsäljare,

nr 17, av herr *Jansson* i Benestad *m. fl.*, angående ändrade bestämmelser om familjebidrag till värnpliktiga som driver näring eller rörelse,

nr 18, av herrar *Börjesson* i Falköping och *Gustavsson* i Alvesta, om införande av interimistiska körkort,

nr 19, av herr *Ekström* i Iggesund *m. fl.*, om översyn av vägtrafikförordningens bestämmelser rörande minderårigs rätt att framföra traktor å allmän väg,

nr 20, av herrar *Gustavsson* i Alvesta och *Eriksson* i Bäckmora, om bestämmelser angående högsta tillåtna spänningsvariationer vid eldistribution,

nr 21, av herr *Börjesson* i Falköping, om begränsning av ungdomens tobakskonsumtion,

nr 22, av herr *Gustafsson* i Borås *m. fl.*, om utredning rörande befolkningsfrågans olika aspekter, och

nr 23, av fröken *Karlsson m. fl.*, om utvidgning av statens järnvägars rabatter för folkpensionärer.

Dessa motioner bordlades.

§ 31

Justerades protokollsutdrag.

Kammarrens ledamöter åtskildes här efter kl. 16.27.

In fidem
Sune K. Johansson

Onsdagen den 17 januari

Kl. 16.00.

§ 1

Justerades protokollet för den 11 in-
nevarande januari.

§ 2

Föredrogs var för sig följande Kungl. Maj:ts å bordet vilande propositioner; och hänvisades därvid

till bevillningsutskottet propositioner-
na:

nr 6, med förslag till förordning om skattefrihet för belopp, som utgår på grund av vissa s. k. riskgarantier,

nr 7, angående godkännande av avtal mellan Sverige och Grekland för undvikande av dubbelbeskattning och förhindrande av skatteflykt beträffande skatter å inkomst och förmögenhet,

nr 8, angående godkännande av tillläggsavtal till avtalet den 27 oktober 1953 mellan Konungariket Sverige och

Konungariket Danmark angående hand-
räkning i skatteärenden,

nr 13, angående godkännande av avtal mellan Sverige och Republiken Sydafrika för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatter å kvarlåtenskap, och

nr 14, med förslag till lag om ändrad lydelse av 30 § 3 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370);

till behandling av lagutskott propositionerna:

nr 15, med anhållan om riksdagens yttrande angående vissa av Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens år 1961 vid dess fyrtiofemte sammanträde fattade beslut, och

nr 16, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 3 juni 1955 (nr 272) om inskränkning i rätten att förvärva jordbruksfastighet (jordförvärvslagen);

till statsutskottet propositionen nr 17, angående fortsatt disposition av vissa äldre anslag inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde;

till bevillningsutskottet propositionen nr 18, angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att besluta i fråga om vissa postavgifter;

till behandling av lagutskott propositionen nr 20, med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 21 mars 1952 (nr 98) med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål; samt

till statsutskottet propositionen nr 21, angående frågor om befrielse från ersättningskyldighet till kronan.

§ 3

Föredrogs var för sig följande å bordet vilande motioner; och hänvisades därvid

till konstitutionsutskottet motionen nr 6;

till bankoutskottet motionen nr 7;

till statsutskottet motionerna nr 8 och 9;

till bevillningsutskottet motionerna nr 10 och 11;

till bankoutskottet motionen nr 12;

till behandling av lagutskott motionerna nr 13—20; samt

till allmänna beredningsutskottet motionerna nr 21—23.

§ 4

Föredrogs den av herr *Berglund* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för handelsdepartementet angående skoindustriens situation vid Sveriges eventuella anslutning till EEC.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 5

Föredrogs den av fröken *Wetterström* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet angående sändning av TV-program i repris under dagtid.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 6

Föredrogs den av herr *Lundberg* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet angående tandsjukvården vid de odontologiska läroanstalterna.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 7

Föredrogs den av fröken *Karlsson* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet angående yrkesvägledningen inom den obligatoriska skolan.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 8

Föredrogs den av herr *Holmberg* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet angående LKAB:s medlemskap i Svenska arbetsgivareföreningen.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 9

Föredrogs den av herr *Wachtmeister* vid kammarens nästföregående samman-

Interpellation ang. deltidsarbete i statstjänst

träde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för försvarsdepartementet angående möjligheterna för krigsmaktens personal att delta i viss upplysningsverksamhet.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 10**Interpellation ang. deltidsarbete i statstjänst**

Ordet lämnades på begäran till

Fru NETTELBRANDT (fp), som yttrade:

Herr talman! Intresset för deltidsarbete har under senare år hos arbetsmarknadens parter blivit ett i hög grad ömsidigt intresse. Från de anställdas sida har man varit angelägen om att erhålla deltidsarbete för att vid sidan om yrkesarbetet kunna t. ex. sköta hem och barn eller fullfölja en påbörjad vidareutbildning. Från arbetsgivarens sida åter har det föfunnits ett intresse att genom beredande av deltidsanställning kunna behålla kunnig arbetskraft och även i ett läge med brist på arbetskraft kunna tillföra arbetsmarknaden ett värdefullt tillskott.

Läget på arbetsmarknaden var också motiveringen för det Kungl. Maj:ts cirkulär till statsmyndigheterna angående användning av deltidsarbete i statstjänst, vilket utfärdades den 3 juni 1960. I cirkuläret pekades på de svårigheter som föreligger att förvärva och kvarhålla personal inom skilda yrkeskategorier och betonades vikten av att de statliga myndigheterna så långt möjligt tar i anspråk »den arbetskraftsreserv som utgöres av personer, vilka till följd av arbete i hemmet eller dylikt endast stå till arbetsmarknadens förfogande för tjänstgöring under avkortad arbetstid».

Erfarenheterna synes ha givit vid handen, att användningen av deltids-

arbete — trots all deklarerad positiv inställning till detsamma — förekommit endast i tämligen begränsad utsträckning. Stundom har det visat sig, att en fastläsning i traditionellt tänkande om hur arbetsuppgifter lämpligen bör lösas omöjliggjort användande av deltidsanställd arbetskraft. Stora arbetsområden — statligt reglerade men liggande utanför den egentliga statliga sektorn — saknar författningsenliga möjligheter till deltidstjänster i egentlig mening. Skolans område är ett område med typisk brist på arbetskraft, där användande av deltidstjänster skulle kunna förväntas medföra ett reellt arbetskraftstillskott.

Det vore i dagens läge av stor betydelse att få en kartläggning av huruvida och i vilken utsträckning Kungl. Maj:ts ovannämnda cirkulär medfört någon förändrad politik hos de statliga myndigheterna i fråga om deltidsarbete. Bl. a. vore det också av intresse att få redogörelse för i vilken utsträckning och på vad sätt deltidstjänster ordnats inom olika delar av den offentliga förvaltningen, inkl. affärsverken. Redogörelsen bör om möjligt omfatta en jämförelse mellan användningen av deltidsarbete före och efter utfärdande av cirkuläret och så långt möjligt också uppgifter om i vilken utsträckning och av vilka orsaker önskemål om deltidsarbete från den anställdes sida icke kunnat tillgodoses.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för civildepartementet få rikta följande frågor:

1) Vill herr statsrådet lämna kammaren en redogörelse för omfattningen och erfarenheterna av deltidsarbete i statstjänst efter utfärdandet av Kungl. Maj:ts cirkulär av den 3 juni 1960?

2) Vilka åtgärder har vidtagits eller planerats för att i konsekvens med innehållet i ovannämnda cirkulär undanröja eventuellt förefintliga hinder för

Interpellation ang. den svenska jordbruksexportens läge efter sexstaternas jordbruksöverenskommelse i Bryssel — Interpellation ang. hyresvillkoren för genom pastoratsregleringen tvångsflyttade befattningshavare

användande av deltidstjänster på statligt reglerade arbetsområden?

Denna anhållan bordlades.

§ 11

Interpellation ang. den svenska jordbruksexportens läge efter sexstaternas jordbruksöverenskommelse i Bryssel

Ordet lämnades på begäran till

Herr ELIASSON i Moholm (h), som yttrade:

Herr talman! Enligt reglerna i Romfördraget skall den gemensamma marknaden inom EEC omfatta även jordbruket och handeln med jordbruksvaror. Under en viss övergångstid skall därför en gemensam jordbrukspolitik utformas. Frågan om hur detta skall ske har under de senaste åren varit föremål för intensiva utredningar inom unionens sekretariat, Kommissionen. Enligt de förslag som tidigare presenterats skulle under tiden fram till den 1 juli 1967 inom EEC successivt upprättas en gemensam marknad för spannmål, socker, nötkött, fläsk, fjäderfäkött, ägg, mejeriprodukter, frukt och grönsaker, d. v. s. 80—90 procent av jordbruksproduktionen inom unionen. Under övergångstiden skulle tullar, importrestriktioner och exportsubventioner ersättas med ett system av importavgifter. Varje medlemsland skulle under denna övergångstid ha importavgifter både mot andra medlemsländer och mot länder utanför EEC. Avgifterna mot medlemsländerna skulle efter hand avvecklas, samtidigt som avgifterna mot länder utanför EEC görs lika.

Under de senaste veckorna har EEC:s ministerråd vid en lång serie sammanträden sökt träffa en överenskommelse om den gemensamma jordbrukspolitiken inom gemenskapen efter dessa huvudlinjer. Efter ytterst segslitna för-

handlingar lyckades det sextatsministrarna att i söndags morse nå fram till en uppgörelse om de komplicerade jordbruksproblemen. Samtidigt beslöt ministerrådet att i enlighet med artikel 8 av Rom-fördraget övergå till andra etappen av övergångstiden för den gemensamma marknadens upprättande.

Beslutet i Bryssel ställer den svenska jordbrukspolitiken inför nya problem. Under senare år har vår jordbruksexport till EEC (inkl. Storbritannien) uppgått till ungefär 300 milj. kr. Denna export, som huvudsakligen går till Västtyskland, blir nu utsatt för en allt hårdare diskriminering. Några ersättningsmarknader står knappast att erhålla. Det anses nämligen helt orealistiskt att hoppas på att vi som ersättning för marknaden i Västeuropa skulle kunna exportera våra jordbruksprodukter till u-länderna och östblocket. Med hänsyn till de svårigheter som sålunda kommer att möta det svenska jordbruket, anhåller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet få rikta följande fråga:

Är herr statsrådet beredd att lämna kammaren en redogörelse för hur regeringen ser på det läge som uppkommit för den svenska jordbruksexporten genom sexstaternas jordbruksöverenskommelse i Bryssel och hur regeringen ämnar möta de svårigheter som härigenom kan väntas uppstå?

Denna anhållan bordlades.

§ 12

Interpellation ang. hyresvillkoren för genom pastoratsregleringen tvångsflyttade befattningshavare

Ordet lämnades på begäran till

Herr LARSSON i Luttra (cp), som yttrade:

Herr talman! Enligt Kungl. Maj:ts

Interpellation ang. hyresvillkoren för genom pastoratsregleringen tvångsförflyttade befattningshavare

kungörelse angående tjänstebostäder m. m. nr 333/1961 tillämpas nya regler för hyressättningen m. m. för tjänstebostad från den 1 januari 1962. Bestämmelserna gäller bl. a. prästernas tjänstebostäder och har föranlett mycket betydande höjningar av de tidigare hyresbeloppen. Genom en särskild övergångsbestämmelse stadgas bl. a. följande: »För tjänsteman, som den 31 december 1961 innehar tjänstebostad, skall under innehav därefter av samma tjänstebostad övergångsvis gälla följande. Överstiger den i anslutning till kungörelsens ikraftträdande bestämda tjänstebostadshyran för månad med mera än 25 % det hyresavdrag (bostadsavdrag) som tjänstemannen fått vidkännas för december 1961 skall under år 1962 såsom månadshyra utgå det belopp, som överstiger nyssnämnda avdrag med angivna procenttal. Beträffande därefter kvarstående del av angivna hyresskillnad skall gälla följande. Under varje särskilt år skall såsom månadshyra utgå det belopp som med 25 % överstiger hyran för närmast föregående år där ej den vid ingången av visst år kvarstående hyresskillnaden skulle utjämnas redan genom uttagande av en lägre månadshyra.»

Av vad som ovan citerats ur kungörelsen framgår alltså att en tjänsteman som byter tjänstebostad vid årskiftet 1961/1962 får betala full hyra för sin tjänstebostad under det att den som kvarbor i tjänstebostaden endast behöver vidkännas en hyreshöjning med högst 25 procent för första året.

Genom pastoratsregleringen har ett stort antal präster utan eget förvållande förflyttats till nya tjänstgöringsorter och därmed inflyttat i tjänstebostad på den nya orten. Till olägenheterna med den påtvingade flyttningen skulle dessa få vidkännas en högre — i många fall mycket högre — hyreskostnad under de första åren än som skulle blivit fallet om de fått kvarbo

i sina tidigare bostäder. Detta är enligt min mening en orimlig konsekvens av att ikraftträdandet av bestämmelserna angående tjänstebostadshyra och pastoratsregleringen till tidpunkten sammanfaller. Åtgärder som undanröjer dessa konsekvenser bör därför övervägas exempelvis genom att de genom pastoratsregleringen tvångsförflyttade tjänsteinnehavarna jämföras med dem, som bor kvar i sina tjänstebostäder, i fråga om hyresbeloppets maximering.

Med hänvisning till vad som anförts hemställer jag om andra kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för civildepartementet få framställa följande interpellation:

Har statsrådet uppmärksammat de konsekvenser som de nya bestämmelserna angående tjänstebostadshyra kan få för vissa befattningshavare som beröres av pastoratsregleringen och är statsrådet i så fall beredd att överväga åtgärder som ger de genom pastoratsregleringen tvångsförflyttade samma hyresvillkor som gäller för dem som bor kvar i sina tidigare tjänstebostäder?

Denna anhållan bordlades.

§ 13

Tillkännagavs, att Kungl. Maj:ts proposition nr 25, angående fortsatt disposition av visst äldre reservationsanslag inom handelsdepartementets verksamhetsområde, överlämnats till kammaren.

Denna proposition bordlades.

§ 14

Anmälades, att följande motioner under sammanträdet avlämnats till herr talmannen:

nr 24, av herr *Börjesson* i Falköping, om införande i svensk tryckfrihetslagstiftning av den s. k. genmälesrätten,

- nr 25, av herr *Hamrin* i Jönköping *m. fl.*, om förfarandet vid omröstningar i kamrarna,
- nr 26, av herr *Braconier m. fl.*, om inrättande av särskilda studentprästabefattningar,
- nr 27, av herr *Helén*, om de tekniska läroverkens lärarförsörjning,
- nr 28, av herr *Helén m. fl.*, om statsbidrag till kostnader för vissa disciplinfrämjande åtgärder samt för organiserad läxhjälp på försöksskolans högstadium,
- nr 29, av herr *Helén*, angående delningstalet för realskolans avslutningsklass,
- nr 30, av herrar *Johansson* i Trollhättan och *Gustafsson* i Uddevalla, om tillsynen över sjuksköterskeskolorna,
- nr 31, av fröken *Karlsson m. fl.*, om partiell tjänstledighet eller deltidstjänstgöring för folk- och småskollärare,
- nr 32, av herr *Palm m. fl.*, om det framtida skolbyggandet,
- nr 33, av herr *Ohlin m. fl.*, om åtgärder för tillgodoseende av personalbehovet inom de sociala och medicinska vårdområdena,
- nr 34, av herr *Mattsson m. fl.*, om utredning rörande behovet av natur- och fritidsreservat, *m. m.*,
- nr 35, av herr *Christenson* i Malmö, om åtgärder i syfte att undvika höjning av radiolicensavgifterna,
- nr 36, av herr *Elmwall*, om istånd-sättande av vägen Mellösa—Fjällskäfte över Harpsund,
- nr 37, av herr *Nilsson* i Gävle *m. fl.*, om slopande av dyrortsgrupperingen beträffande löner,
- nr 38, av herrar *Palm* och *Braconier*, om sättet för vissa utbetalningar till kommuner *m. fl.*,
- nr 39, av herr *Antonsson m. fl.*, om stimulans av det personliga sparandet,
- nr 40, av herr *Elmwall m. fl.*, om prövning i särskild ordning av frågan om värdeminskningsavdrag för byggnad,
- nr 41, av herr *Hedlund m. fl.*, angående omläggning av den allmänna varus-
- skatten från detaljhandelsledet till partihandels- eller fabriktionsledet, *m. m.*,
- nr 42, av herr *Hedlund m. fl.*, angående förordning om rätt till utjämning av statlig inkomstskatt å merinkomst i vissa fall, *m. m.*,
- nr 43, av herr *Hedlund m. fl.*, om åtgärder för stimulans av näringslivets utveckling och differentiering i avfolkningsregioner,
- nr 44, av herrar *Larsson* i Norderön och *Fälldin*, om möjlighet att överföra skogskonto på ny fastighetsägare i vissa fall,
- nr 45, av herr *Westberg*, om utvidgning av avdragsrätten vid beskattningen för vissa underhållsbidrag,
- nr 46, av herrar *Kristenson* i Göteborg och *Martinsson*, om bidrag till riksdagsledamöters studieresor i utlandet,
- nr 47, av herr *Börjesson* i Falköping, om utredning angående formerna för konkursförvaltning,
- nr 48, av herr *Hagberg m. fl.*, om utredning för åstadkommande av en ny aktiebolagslag,
- nr 49, av herr *Hagberg m. fl.*, om skydd för anställda mot uppsägningar och permitteringar,
- nr 50, av herr *Källstad*, om utvidgning av vigselrätten vid kyrklig vigsel,
- nr 51, av herr *Martinsson*, om viss ändring av 6 kap. 7 § föräldrabalken,
- nr 52, av herr *Martinsson* och fru *Holmberg*, angående adoptants och adoptivbarns rättsliga ställning,
- nr 53, av herr *Johansson* i Norrköping *m. fl.* om bestämmelser som tillåter tillsättande av fluor till dricksvatten,
- nr 54, av herr *Ohlin m. fl.*, angående likalönsprincipen,
- nr 55, av herr *Ohlin m. fl.*, angående likalönsprincipens genomförande inom statsförvaltningen,
- nr 56, av herrar *Svenning* och *Henningsson*, om bestämmelser rörande tillstånd att förändra vattnets kemiska beskaffenhet i allmän vattenledning,
- nr 57, av herrar *Börjesson* i Falköping och *Larsson* i Luttra, om upphävande av skyldigheten att utfärda särskilda lagfartsbevis *m. m.*,

nr 58, av herr *Ekström* i Iggesund *m. fl.*, angående översyn av bestämmelserna om äganderättsanmälan beträffande bil,

nr 59, av herr *Levin*, om fångst av vildkanin med iller och nät,

nr 60, av herr *Levin*, om upphävande av 23 § jaktlagen,

nr 61, av herrar *Wahrendorff* och *Larsson* i Hedenäset, om översyn av lagstiftningen beträffande avtal om köp av skog på rot,

nr 62, av herr *Svenning m. fl.*, angående utredning om införande av obligatorisk salmonellakontroll i större höns- och kycklingfarmer,

nr 63, av herr *Bengtsson* i Landskrona *m. fl.*, om tillsättande av expertgrupper för åstadkommande av ökad trafiksäkerhet,

nr 64, av herr *Gustafsson* i Borås

m. fl., om åtgärder i syfte att beakta de rörelsehindrades problem,

nr 65, av herr *Hagberg m. fl.*, om utbyggnad och effektivisering av industrihälsovården,

nr 66, av herr *Helén*, om utredning rörande utbildningsfrågor inom teaterns, filmens, radions och televisionens områden, samt

nr 67, av herrar *Nilsson* i Gävle och *Holmberg*, om undersökning av vissa malmfyndigheter.

Dessa motioner bordlades.

§ 15

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här efter kl. 16.08.

In fidem
Sune K. Johansson
